

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
BROJ: 71 0 P 031766 14 Rev
Banjaluka, 18.05.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Jadranke Stanišić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilje, D.V. iz B., Ulica ..., zastupane po punomoćniku, O.K., advokatu iz B., protiv tužene, JP RTRS zastupane po punomoćniku, R.P., advokatu iz B., radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužilje i reviziji tužene protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 13 Gž od 12.05.2014. godine, na sjednici održanoj dana 18.05.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužilje se odbija i presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 13 Gž od 12.05.2014. godine potvrđuje u dijelu kojim je potvrđena presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 08 P od 04.04.2013. godine.

Revizija tužene se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 13 Gž od 12.05.2014. godine preinačava u dijelu kojim je preinačena presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 08 P od 04.04.2013. godine i sudi:

Žalba tužilje se odbija i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 08 P od 04.04.2013. godine, potvrđuje u dijelu kojim je odbijen zahtjev tužilje, da se utvrdi, da su odluke tužene, broj 883/08 od 27.02.2008. godine i broj 1410/08 od 28.03.2008. godine i ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08 od 27.02.2008. godine, nezakoniti i kao takvi oglašavaju ništavim, te tužena obaveže da tužilju rasporedi na poslove koje je obavljala prije otkaza.

Obavezuje se tužilja da tuženoj, na ime troškova parničnog postupka, isplati 13.630, 25 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 08 P od 04.04.2013. godine odbijen je zahtjev tužilje kojim je tražila: da se utvrdi da su, odluka tužene broj 883/08 od 27.02.2008. godine, ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08 od 27.02.2008. godine i odluka tužene broj 1410/08 od 28.03.2008. godine, nezakoniti i da se stoga oglašavaju ništavim; da se tužena obaveže da tužilju rasporedi na poslove koje je obavljala prije otkaza ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu broj 883/08 od 27.02.2008. godine; da se naloži tuženoj da preduzme efikasne mjere s ciljem sprečavanja mobinga prema tužilji; da se tužena obaveže da tužilji isplati naknadu nematerijalne štete u ukupnom iznosu od 20.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, od čega, na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti 12.000,00 KM i za pretrpljeni strah 8.000,00 KM.

Istom presudom tužilja je obavezana da tuženoj na ime troškova parničnog postupka isplati 12.314,25 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 031766 13 Gž od 12.05.2014. godine žalba tužilje je djelimično usvojena, te prvostepena presuda preinačena, tako što su poništene odluke tužene, broj 883/08 od 27.02.2008. godine i broj 1410/08 od 28.03.2008. godine, te ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08 od 27.02.2008. godine, i naloženo tuženoj da tužilju vrati na poslove koje je obavljala prije otkaza ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu.

U preostalom odbijajućem dijelu, žalba tužilje je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Tužilja revizijom pobija drugostepenu presudu u dijelu kojim je potvrđen odbijajući dio prvostepene presude, a zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijani dio drugostepene presude ukine i predmet vrati na ponovno suđenje ili pak preinači i udovolji zahtjevu tužilje u ovom dijelu.

Tužena revizijom pobija odluku drugostepenog suda u dijelu kojim je preinačena odluka prvostepenog suda i djelimično udovoljeno zahtjevu tužilje, a zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijani dio drugostepene presude ukine i predmet vrati na ponovno suđenje ili pak preinači i zahtjev tužilje u tom dijelu odbije.

U odgovoru na reviziju tužilja je predložila da se revizija tužene odbije.

Tužena nije dala odgovor na reviziju tužilje.

Revizija tužilje nije osnovana.

Revizija tužene je osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužilje kojim traži: da se utvrdi da su, odluka tužene broj 883/08 od 27.02.2008. godine, ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08 od 27.02.2008. godine i odluka tužene broj 1410/08 od 28.03.2008. godine, nezakoniti, te da se stoga oglašavaju ništavim; da se tužena obaveže da tužilju rasporedi na poslove koje je obavljala prije otkaza ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu broj 883/08 od 27.02.2008. godine zaključenog između parničnih stranaka; da se naloži tuženoj da preduzme efikasne mjere s ciljem sprečavanja mobinga prema tužilji; da se tužena obaveže da tužilji isplati naknadu nematerijalne štete u ukupnom iznosu od 20.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, od čega na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede ugleda časti i prava ličnosti 12.000,00 KM i za pretrpljeni strah 8.000,00 KM.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je tužilja radnik tužene od 20.07.1996. godine i da je po zanimanju mašinski tehničar; da je, do 1.06.2002. godine radila poslove spikera – voditelja, do 1.1.2004. godine poslove urednika redakcijske dopisničke mreže, do 1.10.2007. godine bila urednik Dnevnog programa – Sektor programa radija, a od 01.10.2007. godine do 27.02.2008. godine je bila urednik u Redakciji Dnevnog programa – Sektor programa radija; da je odlukom tužene broj 883/08 od 27.02.2008. godine tužilji otkazan ugovor o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu od 27.02.008. godine u smislu odredaba člana 137. Zakona o radu; da je ugovorom o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08

od 27.02.2008. godine, a koji ugovor je tužilji bio ponuđen uz odluku o otkazu ugovora o radu, tužilja premještena sa radnog mjesta urednika u Redakciji Dnevnog programa radija na radno mjesto timski asistent – tehnički organizator – Služba PEP, sa istom stručnom spremom i istim koeficijentom za platu od 6,20; da je tužilja potpisala ugovor o radu na neodređeno vrijeme br.230/08 od 27.02.2008. godine i izjavila prigovor protiv odluke o otkazu ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu od 27.02.2008. godine; da je tužena odlukom broj 1410/08 od 28.03.2008. godine odbila prigovor tužilje; da je tužilja započela sa radom na novom radnom mjestu, timski asistent-tehnički organizator-Služba PEP i podnijela tužbu radi zaštite prava iz radnog odnosa, 10.07.2008. godine; da je tužilji, od 12.07.2007. godine, neposredni rukovodilac bio S.V., koji je tada došao na funkciju v.d. direktora Sektora radija kod tužene; da je po stupanju na dužnost, v.d. direktor, S.V. izmijenio šemu emisije „Zajednički talasi“ koju je vodila tužilja i čemu se ona usprotivila; da je prema navodima tužilje odnos između novog direktora S.V. i tužilje kulminirao 03.10.2007. godine, u vidu kritizerskog odnosa direktora prema tužilji, tako da je tužilja od 03.10.2007. godine do 08.01.2008. godine provela na bolovanju; da je tužena u narednom periodu od mjeseci i po dana, tačnije 27.02.2008. godine donijela pobijana rješenja, na osnovu kojih je tužilja premještena na drugo radno mjesto, timski asistent – tehnički organizator u Službi PEP; da je tužilja uredno obavljala svoje poslove na svim radnim mjestima kod tužene pa i na novom radnom mjestu timski asistent – tehnički organizator; da iz iskaza saslušanih svjedoka, među kojima i direktora tužene, S.V. i generalnog direktora tužene, D.D., ne proizilazi, da je tužilja bila izložena mobingu od strane njoj pretpostavljenih, S.V. i D.D..

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja, prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužilje nije osnovan, pa je stoga sudio tako što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude. Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je tužena zakonito postupala, u smislu odredaba člana 137. Zakona o radu, kada je donijela odluku o otkazu ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu od 27.02.2008. godine, kojim je tužilja, sa radnog mjesta urednika u Redakciji Dnevnog programa radija premještena na radno mjesto timski asistent – tehnički organizator – Služba PEP, jer da novo radno mjesto odgovara njenoj stručnoj spremi i da joj nije umanjena plata.

Nalazeći, da iz provedenih dokaza, konkretno saslušanih svjedoka u toku postupka, ne proizilazi da su v.d. direktor S.V. i generalni direktor D.D., vršili mobing nad tužiljom, te da se tužilja u pogledu izvršenog mobinga poziva na vrlo kratak period, od sredine jula 2007. godine do početka oktobra 2007. godine, koji isključuje mogućnost postojanja mobinga u smislu odredaba člana 111. stav 5 Zakona o radu, prvostepeni sud je zaključio, da tužilja nije dokazala da je bila izložena mobingu.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda, ali ne i zaključak tog suda u cjelosti, pa je sudio tako što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude. Iz razloga odluke drugostepenog suda proizilazi, da su odluke tužene, broj 883/08 od 27.02.2008. godine i broj 1410/08 od 28.03.2008. godine, kao i ugovor o radu od 27.02.2008. godine, nezakoniti, jer da nisu doneseni u smislu odredaba člana 137., a u vezi sa članom 126. Zakona o radu.

Što se pak tiče odluke prvostepenog suda, kojom je odbijen zahtjev tužilje radi zaštite prava po osnovu mobinga, drugostepeni sud je u cjelosti prihvatio razloge prvostepenog suda.

Odluka drugostepenog suda nije u potpunosti pravilna.

Naime, odredbama člana 137. stav 1., 2., i 3. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“ broj 55/07) je propisano, da poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku uz istovremenu ponudu za zaključenje ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima (stav 1.). Odredbe ovog zakona koje uređuju otkazivanje ugovora o radu od strane poslodavca, shodno se primjenjuju i na otkazivanje ugovora u smislu stava 1. ovoga člana (stav 2.). Ako radnik prihvati ponudu poslodavca za zaključenje ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima, zadržava pravo da kod nadležnog suda osporava dopuštenost takve izmjene ugovora (stav 3.).

Nije sporno, da je tužilja prihvatila ponudu poslodavca, ovdje tužene, za zaključenje ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima i samim tim zadržala pravo da kod nadležnog suda osporava dopuštenost takve izmjene ugovora.

Pravilnim tumačenjem odredaba člana 137. Zakona o radu proizilazi, da je ovom odredbom faktički regulisano i premještanje radnika sa jednog radnog mjesta na drugo radno mjesto, shodno odluci poslodavca kao odgovornog za uspješno funkcionisanje radnog procesa, a sve sa ciljem bolje i ekonomičnije organizacije u poslu.

Mada je odredbama člana 137. stav 2. Zakona o radu propisano, da se odredbe ovoga zakona, koje uređuju otkazivanje ugovora o radu od strane poslodavca, shodno primjenjuju i na otkazivanje ugovora u smislu člana 137. stav 1. Zakona o radu, ne utiče na drugačije tumačenje ove zakonske odredbe.

Naime, kada se imaju u vidu odredbe člana 126 Zakona o radu i odredbe člana 137 Zakona o radu, a naročito, da se odredbe člana 126 Zakona o radu shodno primjenjuju, u slučaju iz člana 137 Zakona o radu, proizilazi, da poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku uz istovremenu ponudu za zaključenje ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima, kada su ispunjeni uslovi iz člana 126 Zakona o radu, ali i kada ti uslovi nisu ispunjeni, ukoliko se radnik premješta sa jednog radnog mjesta na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i sa istim obimom prava iz radnog odnosa.

Kako je tužilja odlukom tužene o otkazu ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu broj 883/08 od 27.02.2008. godine i ugovorom o radu na neodređeno vrijeme broj 230/08 od 27.02.2008. godine premještena sa radnog mjesta urednika u Redakciji Dnevnog programa radija na radno mjesto timski asistent – tehnički organizator – Služba PEP, sa istom stručnom spremom koju posjeduje i sa istom platom koju je do tada primala, pravilan je zaključak prvostepenog suda, da takvom odlukom tužene nisu povrijeđena prava tužilje iz radnog odnosa.

Takođe je pravilan i zaključak prvostepenog suda, da pobijane odluke tužene nisu nastale kao posljedica mobinga koji su, prema navodima tužilje, nad njom provodili njeni pretpostavljeni, direktori, S.V. i D.D..

Naime, odredbama člana 111. stav 5. Zakona o radu je propisano, da je mobing specifičan oblik ponašanja na radnom mjestu, kojim jedno ili više lica sistematski, u dužem vremenskom periodu psihički zlostavlja ili ponižava drugo lice s ciljem ugrožavanja njegovog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta.

Za uspjeh u parnici povodom zahtjeva, da se utvrdi da su pobijane odluke tužene posljedica mobinga, da se tužena obaveže da preduzme efikasne mjere s ciljem sprečavanja mobinga i da naknadi nematerijalnu štetu, tužilja je, shodno odredbama člana 7. i čl. 123. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP), bila u obavezi da dokaže, da su se direktori, S.V. i D.D., u dužem

vremenskom periodu, prema njoj ponašali tako, da su je sistematski i psihički zlostavljali ili ponižavali, s ciljem ugrožavanja njenog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta.

Kada se ima u vidu: da je v.d. direktor, S.V. počeo da radi u Sektoru programa radija, 12.07.2007. godine; da je tužilja otišla na bolovanje već 03.10.2007. godine; da se vratila sa bolovanja 08.01.2008. godine; da je tužena donijela pobijana rješenja 27.02.2008. godine, pravilan je zaključak nižestepenih sudova, da je period, na koji se tužilja poziva, kao period u kojem je nad njom izvršen mobing, tako kratak, da se ne uklapa u zakonske okvire definicije mobinga, zbog čega se i odluke tužene koje se pobijaju zahtjevom iz tužbe, ne mogu smatrati odlukama donesenim kao posljedice izvršenog mobinga.

Kako nijedan svjedok u toku postupka, pa ni M.K. i P.M., (koje su tvrdile da se v.d. direktor S.V. prema tužilji ponaša pretjerano kritizerski), nije izjavio, da su se direktori, S.V. i D.D., prema tužilji ponašali tako, da su je psihički zlostavljali ili ponižavali sa ciljem ugrožavanja njenog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta, pravilan je zaključak nižestepenih sudova, da tužilja nije dokazala, da su ovi direktori izvršili nad njom mobing i da su pobijane odluke tužene posljedica mobinga.

Iz navedenih razloga, navodi revizije tužilje, da se na raspravi pred drugostepenim sudom nisu mogli provesti dokazi koje je odbio provesti prvostepeni sud, nisu bili od uticaja na zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda u pogledu osnovanosti zahtjeva tužilje po osnovu mobinga.

Slijedom datih razloga, ovaj sud je primjenom člana 250. stav 1. a u vezi sa članom 456 a) ZPP preinačio odluku drugostepenog suda i sudio kao u stavu 2. ove presude, a primjenom člana 248., a u vezi sa članom 456 a) ZPP sudio tako što je donio odluku kao u stavu 1. izreke ove odluke.

Preinačavajući odluku drugostepenog suda, ovaj sud je shodno odredbama člana 397. ZPP donio odluku i troškovima parničnog postupka.

Prihvatajući u svemu razloge prvostepenog suda u pogledu odluke o troškovima parničnog postupka, te nalazeći da je tužena, zastupana po advokatu, imala troškove revizije u iznosu od 1.316,25 KM, to je ovaj sud u pogledu troškova parničnog postupka donio odluku kao u stavu 3. izreke ove presude.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podraščić